Міністерство освіти і науки України
Інститут педагогіки НАПН України
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
Львівський національний університет імені Івана Франка
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Прилуцький гуманітарно-педагогічний коледж ім. І. Я. Франка
Департамент освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації
Комунальний заклад «Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»
Комунальна установа «Центр професійного розвитку педагогічних працівників»
Глухівської міської ради Сумської області

Розвиток гнучких умінь (soft skills) у процесі освітньої діяльності: теорія і практика

МАТЕРІАЛИ
ІІ Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції

22 лютого 2024 року

Глухів – 2024

Маринченко І. В. Модернізація освітнього простору в контексті надбань теорії поколінь 61
Мойсієнко І. М. Навчання впродовж життя як педагогічна проблема 64
Нікітченко Н. Г. Еколого-валеологічна компетентність як трансверсальна здатність майбутніх учителів біології 66
Островська Н. О. Особливості розвитку soft skills у здобувачів вищої освіти у процесі вивчення освітнього компонента «Тренінг комунікативності» 68
Півовар С. П., Півовар Н. В. Вплив дистанційного навчання молодших школярів на формування емоційного інтелекту 71
Пішун С. Г. Розвиток soft skills як фактор успішної професійної діяльності майбутніх учителів 74
Прокопенко В. В. Окремі аспекти формування soft skills у здобувачів медичної освіти засобами гуманітарних дисциплін 76
Сєрих Л. В. Розвиток soft skills підлітків закладів загальної середньої та позашкільної освіти в контексті естетичного виховання 78
Солод І. С. Здоров'язбережувальна компетентність молодших школярів в умовах воєнного стану 80
Тихонова А. П. Теоретико-методичні засади формування гнучких умінь у молодших школярів 82
Тюльпа О. І. Розвиток soft skills учнів молодших класів на уроках музичного мистецтва 85
Тюльпа Т. М. Формування soft skills майбутніх соціальних працівників у процесі викладання навчальних дисциплін гуманітарного циклу 88
Тюріна В. О. Формування soft skills як детермінант розвитку емоційного інтелекту майбутніх офіцерів поліції 90
Федій Ю. О. Використання інтерактивної платформи Figjam в процесі навчання англійської мови учнів початкових класів 92
Федоренко А. А. Використання цифрового контенту в позашкільних навчальних закладах для розвитку наскрізних умінь у молодших школярів 94
Федоренко С. В., Бернадін Д. В. Розвиток лідерських якостей студентів у США: теорія та практика 97
Харковський Є. М. Soft skills як складник професійної компетентності майбутніх учителів іноземної мови 99
Хоруженко Т. А. Креативність як soft skills учителів XXI століття 101
Цалапова О. М. Медіаосвіта в родинному колі 103
Цегельська В. М. Розвиток креативного мислення учнів на уроках музичного мистецтва 106
Черкашина К. А. Розвиток soft skills як складова професійної компетентності здобувачів вищої освіти 109
Шакотько В. В. Розвиток навичок мережевої комунікації у системі цифрових компетентностей майбутніх учителів інформатики 111
Шейко Г. Д. Особливості розвитку емоційного інтелекту дітей дошкільного віку 114
Шепітко О. В. Теоретико-методичні основи формування soft-skills у здобувачів початкової освіти у педагогічній спадщині О.Я. Савченко 117
Шинкевич Д. К. Розвиток софт-скілів учнів початкової школи: стратегії, методи та 120

Methodologies of Education in Professional Training. *Methodology Theory Experience Problems*. 2021. № 61. С. 5–13. DOI: https://doi.org/10.31652/2412-1142-2021-61-5- 13 (дата звернення: 25.01.2024).

2. Наход С. А. Значущість soft skills для професійного становлення майбутніх фахівців соціономічних професій. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. Вип. 63, 2018. С. 131–135.

3. Шандрук С. К. Психологія професійних творчих здібностей : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2015. 357 с.

4. Demchenko, O., Stakhova, I., Davydova, M., Larina, I., Lymar, Yu., & Strilets, S. (2021). Підготовка майбутніх педагогів до розвитку обдарованості дітей дошкільного та молодшого шкільного віку за допомогою драматизації. В *SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION Proceedings of the International Scientific Conference*. May 28th-29 th., 1, 165-177. EU experience of soft skills development of preschool and primary school age children by theater activities in teacher training. URL: http://erasmus.vspu.edu.ua/.

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У ЗДОБУВАЧІВ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Прокопенко Вікторія Вікторівна,
кандидат філософських наук
Фахового медико-фармацевтичного коледжу ПДМУ

Ключові слова: *soft skills, здобувачі освіти, професійна діяльність, гуманітарні дисципліни*

Постановка проблеми. У сучасному світі чи не найголовнішим складником успішності та професіоналізму фахівця будь-якої галузі є його вміння критично мислити, сформованість навичок групової взаємодії та креативність у прийнятті важливих рішень. Фактори, що впливають на формування означених якостей особистості на сьогодні стали предметом дослідження багатьох галузей наукового знання. Малодослідженим аспектом цієї проблеми залишається роль гуманітарних дисциплін у формуванні навичок soft skills у здобувачів медичної освіти, адже майбутні працівники галузі охорони здоров'я мають володіти не лише набором вище зазначених якостей, а й уміти їх ефективно застосовувати на практиці, демонструючи пацієнтам особисту зацікавленість у вирішенні їхньої проблеми та власну професійну ерудованість.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Основні підходи до тлумачення поняття soft skills можна знайти на сторінках праць таких дослідників: І.Зайцева [3], О.Василенко, І.Корчак [1], К.Коваль [5], О.Кохан [6], І.Паславська [7], О.Повстин, М.Козяр [8], Н.Длугунович [2] та інші. Вчений В.Луговий [4] запропонував національну класифікацію ключових компетентностей, які охоплює поняття soft skills.

Публікація має на меті обґрунтувати роль гуманітарних дисциплін у процесі формування навичок soft skills у здобувачів медичної освіти.

Виклад основного матеріалу. Поняття «soft skills» або «м'які навички» вперше з'явилося в бізнесовому середовищі Німеччини та Сполучених штатів Америки. Американські та німецькі фахівці у галузі бізнесу та освіти протиставляли їх так званим hard skills (професійним навичкам), які жорстко регламентували обов'язки в тій чи іншій сфері професійної діяльності. На відміну від них, навички soft skills вважалися більш гнучкими, проте на їх формування представнику певної професії потребувалося більше часу та концентрації всіх моральних та фізичних сил організму [1, с.19].

Дослідниця Н. Длугунович тлумачить soft skills як соціологічний термін, що виступає в якості коефіцієнта емоційного інтелекту людини. Розкриваючи дане поняття, вона наголошувала на тому, що ці навички та вміння відповідають за прийняття рішень та

комунікацію особистості у межах її професійної діяльності. До них вона відносила: виявлення лідерських якостей та вміння працювати в команді, вміння навчати та мотивувати власну команду однодумців, вміння проводити переговори та розв'язувати конфлікті ситуації, вміння ставити та досягати поставленої мети, ефективно управляти власним часом та часом своїх підлеглих, вміння презентувати результати власної діяльності на наочному та вербальному рівнях, навички ефективної комунікації з оточуючими, а також стресостійкість та креативність особистості фахівця [2, с. 240].

Важливу роль у формуванні вище зазначених навичок в освітньому середовищі здобувачів медичної освіти, на наш погляд, відіграють дисципліни гуманітарного циклу. Саме вони дають змогу студентам-медикам під час дослідження тієї чи іншої проблеми підійти з різних боків до її вирішення, застосувавши нетрадиційні (інтерактивні методи) навчання. Гуманітарні дисципліни формують у майбутніх медичних працівників критичне та креативне мислення, дозволяють постійно відпрацьовувати навички командної та міжособистісної взаємодії та розвивають у кожного учасника освітнього процесу такі особисті якості: комунікабельність, адаптивність, самоконтроль, винахідливість, аргументованість власної думки тощо.

З'ясувавши у чому полягає сутність вище згаданих навичок soft skills, уважаємо за доцільне згрупувати останні у п'ять основних груп. До першої групи *навичок комунікації* ми віднесли здатність студента-медика працювати в команді, рівень сформованості у нього навичок міжособистісної взаємодії, швидкість прийняття ним рішень та вміння вирішувати конфліктні ситуації в колективі та з майбутніми пацієнтами.

Навички особистої ефективності формують другу групу soft skills. Вони передбачають уміння майбутнього медичного працівника ефективно та відповідально управляти своїм часом, аби досягти поставлених цілей. Сюди ж можна віднести креативність та рівень його аналітичного мислення. До третьої групи відносимо *управлінські навички*, що виокремлюють серед здобувачів медичної освіти майбутніх керівників у галузі охорони здоров'я. Вони мають уміти згуртувати власний колектив, правильно поставити завдання та налагодити ефективну комунікацію між окремими його елементами задля досягнення поставленої мети.

Група *стратегічних навичок* містить у собі вміння студентів-медиків швидко приймати важливі стратегічні рішення в екстремальній ситуації пов'язаній із життям та здоров'ям пацієнта. З цією групою тісно пов'язана остання п'ята група навичок формування *критичного мислення*. Навички останніх двох груп, на нашу думку, формуються саме під час опанування здобувачами медичної освіти гуманітарних дисциплін. Адже саме інтерактивні форми колективно-групового навчання, які мають у своєму арсеналі ігрові технології, технології ситуативного моделювання, різноманітні тренінги та технології опрацювання дискусійних питань, дозволяють усім учасникам освітнього процесу максимально сфокусуватися на формуванні та закріпленні навичок soft skills з метою набуття головного вміння працювати в умовах конкуренції та суспільних викликів нашого сьогодення.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, під поняттям soft skills варто розуміти сукупність вмінь та навичок особистості, які відповідають за прийняття нею рішень та комунікації в соціумі. Усю сукупність вище зазначених навичок нами було об'єднано в п'ять основних груп: комунікації, особистої ефективності, управлінські, стратегічні та навички критичного мислення. Більшість із них формуються у процесі опанування здобувачами медичної освіти дисциплін гуманітарного циклу за рахунок залучення інтерактивних методів навчання. Саме вони допомагають майбутнім медичним працівникам не лише підвищувати рівень власної ерудованості та освіченості, а й брати відповідальність за власні рішення, коли мова йде про життя та здоров'я іншої людини.

Список використаних джерел

1. Василенко О.М., Корчак І.М. Формування у студентів-психологів soft skills як чинник їх успішної майбутньої професійної діяльності. *Науковий журнал «Психологічні травелоги».* №2. 2021. С.17-24.

2. Длугунович Н. А. Soft skills як необхідна складова підготовки ІТ-фахівців. *Вісник Хмельницького національного університету.* 2014. № 6. С. 239-242.

3. Зайцева І. В. Soft skills – невід'ємні аспекти формування конкурентоспроможності студентів у XXI столітті. *Міжвузівський науково-методичний семінар «Soft skills – невід'ємні аспекти формування конкурентоспроможності студентів XXI століття»:* тези доповідей (електронне видання). К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. С. 34-37.

4. Луговий В. І. Освіта, навчання, інформація, компетентність: канонізація понять. *Історико-педагогічні студії :* науковий часопис / гол. ред. Н. Н. Дем'яненко. К.: Вид. НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011.Вип. 5. С. 11–16.

5. Коваль К. О. Розвиток soft skills у студентів – один з важливих чинників працевлаштування. *Вісник Вінницького національного технічного університету.* 2015. № 2. С. 162-167.

6. Кохан О. М. Soft skills як необхідний компонент конкурентоспроможності майбутніх фахівців. *Міжвузівський науково-методичний семінар «Soft skills – невід'ємні аспекти формування конкурентоспроможності студентів XXI століття»:* тези доповідей (електронне видання). К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020.С. 43-46.

7. Паславська І. Розвиток у студентів soft skills у процесі вивчення іноземної мови як необхідний компонент конкурентоспроможності майбутніх фахівців. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. № 3 (334). 2020. С. 196-204.

8. Повстин О.В., Козяр М.М. Значення soft skills у формуванні управлінської компетентності фахівців у галузі безпеки людини. *Вісник ЛДУБЖД.* №20. 2019. С.122-127.

РОЗВИТОК SOFT SKILLS ПІДЛІТКІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ТА ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Сєрих Лариса Володимирівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувачка кафедри теорії і методики змісту освіти
КЗ «Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»

Ключові слова: *підлітки, розвиток, soft skills, заклади загальної середньої освіти, заклади позашкільної освіти, естетичне виховання, Нова українська школа.*

Постановка проблеми. Із реформуванням освіти відбулися зміни. У статті 12 Закону України «Про освіту» зазначено: «повна загальна середня освіта в Україні є обов'язковою і здобувається в інституційних або індивідуальних формах, визначених законодавством, як правило, в закладах освіти». У статті 14 цього закону констатовано: «здобуття позашкільної освіти забезпечується закладами позашкільної освіти різних типів, форм власності та підпорядкування, іншими закладами освіти, сім'єю, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами, організаціями та іншими юридичними і фізичними особами» [1]. Це акцентує увагу на тому, що заклади загальної середньої та позашкільної освіти несуть повну відповідальність про формування, розвиток, виховання здобувачів освіти.

Публікація має на меті зосередити увагу на підлітках, саме на практичних аспектах розвитку soft skills підлітків в контексті естетичного виховання.

Виклад основного матеріалу. У сучасній освіті на формуванні та розвитку soft skills у підлітків наголошується у Концепції «Нова українська школа» [2]. Ми розглядаємо означені якості як комплекс загальних, предметних якостей, навичок, здатностей,